

Lớp Phật Pháp Buddhaddhamma
Giáo trình TƯƠNG ƯNG BỘ – SAMYUTTANIKĀYA

Bài học ngày 18.5.2021

CÁI PHẢI GIẢI QUYẾT TRƯỚC NHẤT
Kinh Kiếm (Sattisuttam)
CHƯƠNG I. TƯƠNG ƯNG CHƯ THIÊN, PHẨM KIỂM

Nói về những chuyện cần giải quyết trong đời sống, kể cả đời sống tu tập, thì có rất nhiều. Trong số những vấn đề cần hành động nhanh chóng tự nhiên phải có cái ưu tiên. Trong bài kinh này vị trời nói lên quan điểm đối với người tu tập điều phải vượt qua trước nhất là ái chấp với năm dục lạc mà sự thành tựu thiền chứng samatha là giải pháp đặc thế. Đức Thế Gian Giải dạy rằng điều ưu tiên phải kịp thời từ bỏ là thân kiến hay ngã chấp đối với thân, tâm. Đối với bất cứ pháp nào, ngay cả những thành tựu trong cuộc tu, mà nghĩ rằng “đó là ta, là của ta, là tự ngã của ta” đều làm hỏng sự tu tập. Chứng đắc tuệ giác trong bước thứ nhất, sơ đạo, thân kiến được đoạn trừ tận gốc.

Kinh Văn

Sāvattṭhinidānaṃ . Ekamantaṃ tṭhitā kho sā devatā bhagavato santike imaṃ gāthaṃ abhāsi :

... Nhân duyên ở (Sāvattṭhī), Đứng một bên, vị Thiên ấy nói lên bài kệ này trước mặt Thế Tôn:

"Sattiyā viya omaṭṭho,
ḍayhamānova matthake.

Như kiếm đã chạm da,
Như lửa cháy trên đầu,

Kāmarāgappahānāya,
sato bhikkhu paribbajeti..

Tỷ-kheo hãy chánh niệm,
Xuất gia bỏ ái dục.

Bản hiệu đính:

Như gương đã kê cổ,
Như lửa cháy trên đầu.
Tỷ kheo hãy lên đường,
Chánh niệm bỏ ái dục.

(Thế Tôn):

**"Sattiyā viya omaṭṭho,
ḍayhamānova matthake.**

*Như kiếm đã chạm da,
Như lửa cháy trên đầu,*

**Sakkāyadiṭṭhippahānāya,
sato bhikkhu paribbajeti.**

*Tỳ-kheo hãy chánh niệm,
Xuất gia bỏ thân kiến.*

Bản hiệu đính:

*Như gương đã kẻ cổ,
Như lửa cháy trên đầu.
Tỳ-kheo hãy lên đường,
Chánh niệm đoạn thân kiến.*

Thích văn

Satta: thanh gương, thanh kiếm

omaṭṭho: chạm, đụng

ḍayhamānova: lửa cháy

matthake: đỉnh đầu

Kāmarāgappahānāya: từ bỏ ái dục

Sakkāyadiṭṭhippahānāya: từ bỏ thân kiến

Sata: chánh niệm

Bhikkhu: tỳ-kheo

Paribbajī: vân du, hành trình, ra đi

Thích nghĩa

“Gươm kẻ cô, lửa cháy đầu” là thí dụ cho tình trạng khẩn cấp, không thể hoãn đãi.

Theo Sớ Giải thì mặc dù ái dục và thân kiến đều là kiết sử. Nhưng trong câu nói của vị thiên hàm ý vị tỳ kheo nên tu tập để đạt được thiền chứng samatha với trạng thái “hỷ lạc do ly dục sanh” ở ngưỡng của sơ thiền trong lúc Đức Phật dạy nên tu tuệ quán vipassana để thành tựu chánh trí đoạn tận thân kiến hay ngã chấp ở ngưỡng cửa sơ đạo.

Dịch giả: Hoà Thượng Thích Minh Châu

Biên soạn Giáo trình: Tỳ kheo Giác Đăng

-ooOoo-

1. Sattisuttam [Mūla]

21. Sāvattthinidānaṃ . Ekamantaṃ t̥hitā kho sā devatā bhagavato santike imaṃ gāthaṃ abhāsi :

"Sattiyā viya omaṭṭho, ḍayhamānova [ḍayhamāneva (sabbattha)] matthake.

Kāmarāgappahānāya, sato bhikkhu paribbajeti..

"Sattiyā viya omaṭṭho, ḍayhamānova matthake.

Sakkāyadiṭṭhippahānāya, sato bhikkhu paribbajeti..

1. Sattisuttavaṇṇanā [Aṭṭhakathā]

21. Sattivaggassa paṭhame **sattiyā**ti desanāsīsametaṃ. Ekatokhārādīnā satthenāti attho. **Omaṭṭho**ti pahato. Cattāro hi pahārā omaṭṭho ummaṭṭho maṭṭho vimatṭho. Tattha upari t̥hatvā adhomukhaṃ dinnapahāro omaṭṭho nāma; heṭṭhā t̥hatvā uddhamukhaṃ dinno ummaṭṭho nāma; aggaḷasūci viya vinivijjhivā gato maṭṭho nāma; seso sabbopi vimatṭho nāma. Imasmiṃ pana t̥hāne omaṭṭho gahito. So hi sabbadāruṇo duruddharasallo duttikiccho antodoso antopubbalohitova hoti, pubbalohitaṃ anikkhamivā vaṇamukhaṃ pariyonandhitvā tiṭṭhati. Pubbalohitaṃ niharitukāmehi mañcena saddhiṃ bandhitvā adhosiro kātabbo hoti, maraṇaṃ vā maraṇamattaṃ vā dukkhaṃ pāpuṇāti. **Paribbajeti** vihareyya.

Imāya gāthāya kiṃ katheti? Yathā sattiyā omaṭṭho puriso sallubbahana-vaṇatikicchanānaṃ atthāya vīriyaṃ ārabhati, payogaṃ karoti parakkamati. Yathā ca ḍayhamāno matthake ādittasīso tassa nibbāpanatthāya vīriyaṃ ārabhati, payogaṃ karoti parakkamati, evameva bhikkhu kāmarāgaṃ pahānāya sato appamatto hutvā vihareyya bhagavāti kathesi.

Atha bhagavā cintesi – imāya devatāya upamā tāva daḷhaṃ katvā ānītā, atthaṃ pana parittakaṃ gahetvā t̥hitā, punappunaṃ kathentīpi hesā kāmarāgassa vikkhambhanapahānameva katheyya. Yāva ca kāmarāgo maggena na samugghāṭiyati, tāva anubaddhova hoti. Iti tameva opammaṃ gahetvā paṭhamamaggavasena desanaṃ vinivaṭṭetvā desento dutiyaṃ gāthamāha. Tassattho purimānusārenea veditabboti. Paṭhamam.